

אספרה שמך לאחי

• ב' אלול תשפ"ו •

פנינים בפרשת השבוע

שופטים

• שפטים ושטרים תתן לך בכל שערך •

נשמות מהגהנום, כמספר³ בגמרא על רבי יוחנן שהעלה את "אחר" (אלישע בן אבייה) מהגהנום, כמובן שהפל בחשבון, ובספרה נכונה, בכל זאת, כיון שיש כזה משג, הרי הרשעים הללו כשמוליכים⁴ אותם לגהנום, הם חושבים, שהם צדיקים, ומוליכים אותם לגהנום כדי להוציא אחרים... ובכן איה יתכן כזה דבר, שכן אדם יטעה בעצמו כל כף, הסבה היא פי אין לו מנהיג, הוא מחליט לעצמו, וחושב שזה מצוה, וזה עברה, וגם בדבר שהוא יודע שיש מקום להסתפק, הוא לא הולך לשאל, לא מתאים לו, ועל זה רבן גמליאל היה אומר, עשה לך רב, והסתלק מן הספק.

• אי אפשר בלי מנהיג •

וכבר כתב בספר⁵ החנוה; שאי אפשר לשוב בני אדם, מבלי שיעשו אחד מביניהם, ראש על האחרים, לעשות מצותו ולקיים גזרותיו, מפני שדעות בני אדם חלוקין זה מזה, ולעולם לא יספיקו כלם, לדעה אחת בשנה, וכשיצטרפו לעשות איזה שהוא דבר תמיד יהיו ביניהם דעות חלוקות, ומתוך כך לא יצא כלום מביניהם רק הבטול והמנעו העשויה, ועל כן צריכין לקבל דעת אחד מהם, אם טוב ואם רע, למען יצליחו ויעסקו בעסקו של עולם, פעם ימצא בעצתו וחסדו תועלת רב, ופעם ההפך, ואף שלא תמיד יהיה תועלת בכל זאת זה טוב מן המחלוקת שגורם בטול גמור. וראוי הדבר וכשר לכבדו ושלא נקל בכבודו, והרה"ק מ'קאמרנא זי"ע הביא בשם הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזנסק זי"ע דבר נורא, שכל מקום שאין שם ראש ומנהיג, אז הס"מ, שרו של עשו נעשה שם ראש, ה"י.

• מעשה הבעל שם טוב •

מספר על הבעל שם טוב שבכל ראש השנה, היה מונה בשמים, מלאכים ושרים שהוטבו בעיניו, והושיב כל מלאך על כנו, וכשראה מלאך אחד שלא ישר בעיניו היה מונה אחר תחתיו. ועל זה נאמר שפטים ושטרים תתן לך, כרצונה, שתוכל למנות שופטים בכל השערים שלמעלה, ואיה אפשר לזכות למעלה כזאת גדולה, זה תלוי במנוי שופטים למטה כראוי,

מצוה למנות ד'נים בכל מקום, וזכות מצוה זו גדולה מאוד ישעל ידי מצוה זו, שממנים ד'נים פשרים, זכות המצוה מועילה, להחיות את ישראל ולהושיבן על אדמתם. הקדוש ברוך הוא רוצה שיהיו מנהיגים, ושכל אחד יבטל דעתו כלפיהם, ולבטל את דעתו, פרושו גם כשהוא חושב שהוא צודק, בכל זאת, יתבטל כלפי רבו, וכפי שמספר על הגאון רבי מאיר שמחה מדוינסק, מחבר ספר משן חכמה ואור שמח, שהיה לו גבאי נאמן שפעל על פי הוראותיו ושמש אותו שנים רבות, פעם אחת הורה דבר מה והגבאי חלק על דעתו, ולא עשה כפי שהורה לו, נאנח רבי מאיר שמחה ואמר: מעולם לא שמעתי בקולי! מכה הגבאי; מדוע יאמר פן והלא זו היא הפעם הראשונה שאני חולק על דבריו? פי אני חושב שהרב לא צודק בדבר הזה אף כל השנים תמיד עשיתי כדברי הרב, השיבו רבי מאיר שמחה הוא אשר דברתי אכן כך הוא שעשית את מה שאמרתי לך, אבל הפעם הוא שלא עשית, מגלה ומורה שמה שתמיד עשית כהוראתי משום שגם אתה הבנת וסברת שצריך לעשות כך, ולא בגלל ששמעת בקולי, והראיה שפאשר דעתך שונה אינה מהסס מלהביע את דעתך ולעשות הפוך ממה שאמרתי לך, ואם פן הרי כל חיה לא ציתת אלא לצו שכלה, ולא לצווי, זאת אומרת שהגבאי הזה לא בטל את דעתו, והתורה מצוה שהאדם יבטל את דעתו ונעשה כפי שמורים לו מורי התורה, גם פאשר דעתו שונה.

והסבה לכה למה התורה מצוה לבטל את דעתו כי האדם עלול לטעות, ובפרט בדברים שנוגעים אליו אישית אין אדם רואה נגעי עצמו, האדם אינו מרגיש בחסרונותיו ותמיד חושב שהוא צודק, והוא צדיק ומשלים, פי האדם קרוב לעצמו והיצר הרע יכול להטעות את האדם ממש מן הקצה אל הקצה אפלו כשהוא רשע גמור, יכול לטעות בעצמו שהוא צדיק כמו שמצאנו שאמרו חז"ל שהרשעים אפלו על פתחו של גיהנם אינם חוזרין בתשובה, פרושו, שגם אחר מאה ועשרים, כשמוליכים אותם כבר לגהנום, עדין אינם מתחרטים על מה שעשו, ואיה זה יתכן, הרי הם כבר רואים להיכן מוליכים אותם, אלא הסבה היא כך, הרי ידוע שיש זכות לצדיקים להעלות

1. רש"י פרק טז פסוק כא
2. אהל משה, שיינערמן פ' יתרו בהערה 67 בשם הרב ש"ך.
3. חגיגה ט"ו:
4. רבי חיים פלאגי בזכירה לחיים פנחס, ועוד ספרים
5. ספר החינוך - מצוה עא
6. בספרו נוצר חסד פ"ו מ"ב
7. שפת אמת, ליקוטים שופטים, ועבודת ישראל יתרו, ושבועות

כמו שאמרו שאם יש דין למטה, על ידי זה ממנים גם בשמים שופטים הטובים לנו.

• וישפטו את העם משפט צדק •

יש למנות שופטים ושוטרים צדיקים⁸ שלא יהא בהם דבר הפוסל אותם, ולמשל חביבים הם לקים מה שאמרו חז"ל קשט עצמו תחלה ואחר כך קשט אחרים שאם רוצים לתקן אחרים, יתקנו את עצמם תחלה. ומעשה ברבי חנינא בן אלעזר שהיה לו אילן גטוע בתוך שדהו ונזפו נוסות לשדה אחר, כי לא היה בעל השדה מקפיד בכו, והנה בא אדם אחד לדון תורה וטען על שכנו ואמר: אילנו של שכני זה נוטה לתוף שדי, כששמע רבי חנינא כך, הפסיק את הדין תורה ואמר לו: בוא למחר, אמר לו: מדוע כל הדינים הבאים לפני, מיד אתה פוסק, ודיני אתה מאחר? ולא ענה לו כלום, ומה עשה רבי חנינא? מיד שלח פועליו, וקצץ את האילן שהיה בתוך שדהו ונוטה לשדה אחר, למחר בא אותו האיש לפניו לדון עם שכנו, אמר רבי חנינא לשכנו: צריך אתה לקוץ את אילנך ענה ואמר השכן לרבי חנינא: ולמה אילן שלך ענפיו נוטין לשדה אחר, אמר לו רבי חנינא: צא וראה מה עשיתי באילן שלי, וכשם שאתה רואה את שלי כך עשה את שלך, מיד הלך ועשה כך.

• לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום •

אצל אמות העולם אין ישרות וצדק כמו אצל בני ישראל, כפי שמספרים חז"ל שהמלך הגדול אלכסנדר מוקדון הגיע באחד ממוסעותיו לעיר קציא אשר נמצאת מעבר להרי החוף, ורצה לדעת את דרכי המשפט באותה העיר מה עשה הלו והתישב בבית המשפט, וחכה לדון שיבוא לפני השופט שהוא מלך קציא עצמו, כעבר זמן לא רב נכנסו שני בעלי דין אל בית המשפט - מוכר, וקונה, שפלה מריבה ביניהם וזה דבר המעשה המוכר והקונה סכמו ביניהם על העסקה מכירת קרקע מלאה באשפה במחיר מוזל, והנה לאחר שהקונה פנה את האשפה שהצטברו במשך השנים, גלה מטמון השוה הון עתק, וכעת פרץ ביניהם ופוח, הקונה טוען - ששיה האוצר למוכר, שהרי מכר לי קרקע ולא מטמון, וכנגדו עומד המוכר וצווח שהמטמון שיה לקונה, כי בכלל מכירת הקרקע נכלל כל מה שעליה, ונמנו וגמרו להציע טענותיהם בבית המשפט, אלכסנדר מוקדון שמע את טענותיהם, וקבע בלבו את הפסק דין שהיה נראה לו, ובתוך כך שמע את מלך קציא פונה לבעלי הדין ואומר להם: הרי יש לכם בן ובת באותו גיל, אם בן יתחתן בנו של זה עם בתו של זה, והאוצר ילך לשיניהם! אלכסנדר מוקדון תמה על פסק זה ותמיהתו נכרה על פניו, השופט פנה אל אלכסנדר ואמר לו: אדרבה, ספר נא איך היו דנים אצלכם מקרה זה, אמר לו אלכסנדר - אצלנו היו הורגים את שני בעלי הדין, ונוטלים את האוצר לבית המלכות, פנה השופט אל אלכסנדר ושאלו האם השמש זורחת אצלכם בן! השיב בבטחה. האם יש אצלכם בהמות בן! אמר לו השופט הוא מלך קציא דע לה שהשמש אינה זורחת בזכותכם אלא בזכות הבהמות שבעירכם אינכם ראויים שהשמש תזרח אצלכם, במדינה כזו של רוצחים ושוודים אף הקדוש ברוך הוא מוציא את החמה שתאיר בשביל

הבהמות וכן זורחת גם בשביל האנשים שנאמר אדם ובהמה תושע ה'.

• על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת •

התורה קבעה שאם בית דין דנים יהודי שעבר עברה, כגון שחלל שבת או רצח יהודי או שאר עברות שחייב מיתה על כן, לא יוכלו לקבוע שאכן כך היה אלא כשבאים שני עדים כשרים, להעיד שכן ראו בעיניהם, והתירו בו שלא יעשה כן, ושם יעשה כן יענש, והבית דין חוקרים ודורשים בחקירות ובדיקות, ועל פי זה קובעים את דינו, ויש בדיני עדות הרבה הלכות מי הם האנשים הכשרים לעדות, למשל אין אפשות שהעדים יהיו קרובים זה לזה שאם הם אחים או שאר קרבת משפחה, אפלו הם אנשים הגונים וכל אחד יודע שבכל חייהם הם לא הוציאו שקר מפיהם, בכל זאת גזרת הכתוב שאי אפשר לקבלם, ולכן אפלו אם ¹⁰ משה רבנו ואהרן הכהן, יבואו ויעידו בבית הדין שפלוני עבר עברה והם ראו כך בעיניהם, לא יקבלו את עדותם, כי כך גזר ה' שצריף שני עדים כשרים שאינם קרובים.

והנה אם יש שני עדים שמעידים דבר, הרי הם נאמנים לגמרי, כלומר שלא יועיל יותר אם יבואו על כך מאה עדים, שאין המספר קובע, ואין נאמנות למאה יותר מלשנים כי כך גזר ה', ובכל זאת אם יבואו שלשה עדים להעיד על פלוני שחייב מיתה, הרי גם העד השלישי נחשב לעד, כפתוב על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת, ובעצם מה הועיל עדותו ובמה אנו רואים שנחשב לעד, ובכן נחשב מה יקרה אם ראובן שמעון ולוי יעידו שהם ראו איך פפוס חלל את השבת בירושלים, ובטורם שהוציאו את פפוס להריגה יבואו וישכרו ויבולו ויעידו שראובן ושמעון ולוי סתם המציאו את עדותם שהרי ביום השבת ההוא שהם מעידים שהם ראו את פפוס מחלל שבת בירושלים, הם היו ביחד עמהם בבני ברק, מה יעשו בית הדין במצב כזה נחשבים ראובן ושמעון ולוי עדים זוממים, ובמקום שיהרגו את פפוס, יהרגו את ראובן ושמעון ולוי, שהם זממו להרג אותו, ובכן נחשב קצת מדוע הורגים את לוי, זה נכון שראובן ושמעון גרמו בעדותם שבית הדין ירצה להרג את פפוס, אבל לוי הוא סתם מיתר, כי גם ללא עדותו היו בית דין קובעים כך, ואם כן הרי עדותו לא מעלה ולא מוריד, אלא שהתורה מחשיבה המצטרף לעוברי עברה כעוברי עברה עצמם.

מכאן למד רבי עקיבא, שאם התורה מחשיבה את הנספך ומצטרף לעוברי עברה, ממש כעובר עברה בעצמו, אפלו באופן שלא הועיל כלום, אף רק זה שהצטרף לעברניים, מגיע לו ענש חמור מאוד שהוא נהרג על כך, קל וחומר שאם יהודי יצטרף לעושי מצוה, גם אם לא יועיל, אלא שיהיה נספך לעושי מצוה על אחת כפיה וכמה שיקבל שכר כעושי מצוה.

ומעשה ביהודי שהיה עובד קשה לפרנסתו במשך כל היום, אף הקפיד כל לילה ללכת לשעור תורה, אף מרב עיפותו היה מגיע לשעור ומיד נרדם, מתחלת השעור ועד סוף השעור, ערב אחד נגש אליו הרב ושאל אותו אינני מבין אותך, מדוע אתה מגיע לשעור, הרי אתה נרדם מיד בהתחלה עד סוף השעור, אם כן מדוע אתה בא, ענה לו אותו יהודי אני יליד ברית המועצות באחד הימים הלכתי לתמי ברחוב ועברתי דרך בגין שהתברר

8. מדרש תנחומא שופטים פרק ג

9. מדר' פר' נח ל"ג א'

10. ב"ב קנ"ט.

11. מכות ה' ע"ב

שלא ראה, וראיתי חתימתו אח"כ ה' נסי חיים כפופי, כתיבה מאשרה, ועד היום כל גוי שנשבע לשקר על קברו נענש.

• לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל •

מצוה לשמע בקול החכמים, כפי שמפרשים מצוות התורה, וגם באפן שאנו מבינים אחרת יש לנו לבטל את דעתנו, ולשמע בקול בית דין הגדול שבירושלים, ולא לסור מדבריהם ימין ושמאל. ובספר החנוכה מצין למצוה נוספת שיש בה גם ענין זה, והיא המצוה להטות אחרי הרבים, ושכל אחד יבטל דעתו לדעת הרבים, ומספר בענין זה ¹¹ בגמרא שנהלקו חכמים על תנור שהיה בזמנם, וכנו אותו בשם; "תנורו של עכנאי" ותנור זה נטמא ואחר כך השתמשו בו לצרף טהרות ולא ידעו מה דין הטהרות הללו שעשו על גבי התנור אם טהורים הם או לא, ובדבר זה היה מחלוקת בבית המדרש בין רבי אליעזר לחכמים רבי אליעזר טהר את כל הטהרות שנעשו על גבי התנור, וחכמים החמירו ושרפו את כל מה שרבי אליעזר טהר, ובאותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם בכדי להוכיח את דבריו ולא קבלו ממנו, עד שאמר להם רבי אליעזר לחכמים אם הלכה פמותי חרוב זה יוכיח, ואכן נעשה נס נפלא, נעקר עץ החרוב ממקומו מאה אמה ויש אומרים ארבע מאות אמה, אמרו לו אין מביאים ראיה מן החרוב, חזר ואמר להם אם הלכה פמותי, אמת המים תוכיח, ואכן חזרו אמת המים לאחוריהם. אמרו לו אין מביאים ראיה מן אמת המים, חזר ואמר להם אם הלכה פמותי פתלי בית המדרש יוכיחו, הטו פתלי בית המדרש לפול, מייד גער בהם רבי יהושע ואמר להם לכתלי בית המדרש, אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה, אתם מה טיבכם להתערב בזה, ובכן לא נפלו הפתלים מפני כבודו של רבי יהושע, ולא נזקפו מפני כבודו של רבי אליעזר, ועדן עומדים מוטיין. חזר רבי אליעזר ואמר להם אם הלכה פמותי מן השמים יוכיחו יצאה בת קול ואמרה; מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה פמותו בכל מקום. עמד רבי יהושע על רגליו ואמר; "לא בשמים היא" שכתב נתנה תורה בהר סיני, וזכות החכמים להכריע בהלכה, ואין אנו משגיחים בבת קול שהרי כבר כתבת בהר סיני בתורה אחרים רבים להטות.

פגש רבי נתן את אליהו הנביא באותה שעה ושאלו; מה עושה הקב"ה עכשו בשמים? אמר לו הקב"ה ח"ו ואמר; "נצחוני בני" "נצחוני בני"

אמרו אותו היום הביאו כל הטהרות אשר טהר רבי אליעזר ושרפום באש ונמנו עליו והחרימו אותו ועשו עליו נדוי, ואמרו; מי ילך ויודיע לו שהוא בנדי, אמר להם רבי עקיבא אני אלה שמה ילך אדם שאינו גנון ויודיעו ונמצא מחריב את כל העולם פלו, מה עשה רבי עקיבא לבש שחורים ונתעטף שחורים וישב לפניו ברחוק של ד' אמות, אמר לו רבי אליעזר, עקיבא מה יום מן יומים, אמר לו רבי פמלמה לי שתברים גדלים ממך, מייד כששמע קו הבין את הענין וקרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשטם וישב על גבי קרקע, זלגו עיניו דמעות, לקה העולם שלישי בזיתים ושליש בחטים ושליש בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה טפח, ומכאוב גדול היה אותו היום שבכל מקום שנתן בו עיניו רבי אליעזר נשרף.

ואף רבן גמליאל היה בא בספינה עמד עליו נחשול לטבעו

שהמשטרה סגרה אותו, וכל מי שהיה בבנין נתפס ונשלח לסיביר באשמת פשע, אני שעברתי בדרך ליד הבנין נעצרתי ולא הועילו כל תחנוני והסבירי על כך שעברתי במקרה, ואינני שף לאנשי הבנין אמרו לי אין מקום לטענות עצם העבדה שהיית באותו בנין מראה שאתה שף לבנין! למדתי מזה מוסר גדול, שאמנם אני צריך לעבד לפרנסתי כל היום ואני מתש מאוד, ומה ארויח בזה שאאלף לשעור, אבל מה שאני יכול זה רק לשבת ביחד עם הלומדים, ואכן אני נרדם מרוב עיפות אבל מספיק שאני נמצא בשעור זה סימן שאני שף, לא משנה אם אני נרדם או לא, אדם שנמצא בסביבה מסוימת סימן שהוא שף לזה.

• ולא תקח שחד בי השחד יעור עיני חכמים •

התורה מזהירה לא לקחת שחד, ודין שיקח שחד יתעור, ומספרים העולם על דין מסים, שהיה לוקח שחד וביים מן הימים הפך להיות "חרש" וכששאלו אותו בשפת הסימנים, הרי כתוב "השחד יעור עיני חכמים" ולא השחד יחריש אזני חכמים, השיב הדין; למה השחד מעור את עיני החכמים, מדה נגד מדה, עיני החכמים ראו את השחד, ולכן עיניהם מתעוררות, מה אעשה, שלי רק הבטיחו שחד ולא נתנו בפעל, רק אזני שמעו ועיני לא ראו ולכן אזני נענשו והפכתי להיות חרש.

• הצדיק תדין רבי חיים כפופי ז"ל •

הדין הגדול רבי חיים כפופי, במשך הזמן כהו עיניו, עד שרחמנא לצלן, נסתמא ונעשה סגי נהור, וכאשר גברה המחלוקת בעירו בענין תשלום חובו של המוכסן, נחלקו הדינים, אלו מתירים ואלו אוסרים, התחילו העם מרגלים על ר' חיים שלקח חלילה "שחד" וכתבו עליו זה החכם היה מורה דין זה, במסתרים ובמחשפים לכל פקיד המוכסין, ולכן הוא הלא חשכים" לרמוז על עורונו, על זה ענה ר' חיים בתשובה מפרטת; וס"ם "גם כי אלו בגיא צלמות לא אירא רע, ועל מה שכתב; והוא הולך חשכים שפיל לסיפא דקרא; "יבטח בשם ה', כי אשב בחשך ה' אור לי"

כשהמשיכו לדבר בו כי השחד עור עיניו קרא ר' חיים עצרת ביום השבת, ודרש לפניו דרוש נאה, אחר הדרוש אמר, ידעתי רבותי שיש אנשים מרגלים אחר, וה' יודע ועד כי נקי אנכי מעון הזה, ולא בי הוא, ועתה אם יש ביניכם מי ומי אשר לקחתי מייד מאומה או הסיתי דין יענה בי נגד ה' ונגד כל הקהל הקדוש, ולמען תהיה לי לעדה אני מחלה את פני ה' אללי המשפט שאם אמת הדבר ובי הענין יקמטו עצמותי בזה ולא אוכל לרדת מהבימה, ואם חף אנכי מהפשע יהי רצון שיפתחו עיני ויחזר לי מאורי לעיני השמש, וידעו כל הקהל כי יש ה' שופט צדק ואמת.

מייד נפתחו עיניו והאיר לו אור יקר, והביט אל כל סביביו, וקרא לכל אחד בשמו ותארו וימאז והלאה היה חותם שמו; ה' נסי חיים כפופי.

והעיד על כך ¹² החיד"א; ואני הצעיר ראיתי חתימתו כשהיה סגי נהור והיה חותם מאומד, וכמעט אין האותיות נפרות כמי

12. מערכת מ' אות ס"ד מאיר גאביוון

13. בבא מציעא נ"ט

אדם והקדוש ברוך הוא ברחמי המרבים מרחם על עמו ואינו חפץ במות המת, כי אם בשובו וחיה, ולכן רוצה לתת להם ענש אחר קל יותר ועל ידי זה מבטל מעליהם את רע הגזירה, בתנאי שיקבלו את הענש הקל בתמימות וישובו בתשובה, אף כשהאדם מתחנפם על גזרות שמים, חביבים להביא עליו חלילה את הענש שמגיע לו באמת.

• איכה נדע את הדבר אשר לא דברו ה' •

בזמן¹⁴ שהיו בבני ישראל נביאים היו גם נסיונות גדולים, בזמן ירמיהו הנביא שהיה בסוף ימי בית המקדש הראשון, והתנבא על החרבן, וכבר התחיל מלך בבל ולקח חלק מכלי בית ה', והגלה אותם לבבל, אז התקומם הנביא חנניה בן עזריה מתחלה נביא אמת, וכיון שנסתלקה ממנו רוח הקדש, התקלקל לגמרי, והיה שומע ומגזב דברים מירמיה, והולך ומתנבא אותם, אלא שהיה טועה ומנבא דברים לא נכונים, כיצד, שמע חנניה, איך ירמיה היה מתנבא; כה אמר ה' כי לפי מלאת לבבל שבועים שנה, אפקד אתכם, והקמתי עליכם את דברי הטוב, להשיב אתכם אל המקום הזה, וכיון ששמע חנניה פה, עשה חשבון מאימתי נתנה ממשלה לבבל, וטעה בחשבון, וחשב שבועד שנתים יכל מלכות בבל וישובו הכלים לבית המקדש, ולכן אמר חנניה; כה אמר ה' צבאות אלוקי ישראל לאמר שברתי את על מלך בבל, בעוד שנתים ימים אני משיב אל המקום הזה את כל כלי בית ה' אשר לקח נבוכדנאצר מלך בבל מן המקום הזה ויביאם בבל, אמר לו ירמיה חס ושלום, אני מתנבא שמלכות בבל עומדת עוד שנים רבות, אמר לו חנניה, אני מתנבא להפך, אמר לו ירמיה, אם כן תן לדבריה אות, כלומר תן סימן שדבריה נכונים, אמר לו חנניה, אף אתה תן לדבריה אות, אמר לו ירמיה, אני מתנבא לרעה, ולכן אינני נותן סימן, כי פעמים שהאנשים שנגזר עליהם לרעה עושים תשובה, והקדוש ברוך הוא מוחל להן על הרעה, והנבואה לא תתקיים, ולכן אינני נותן סימן, אבל אתה הרי מתנבא לטובה, והקדוש ברוך הוא, אינו חוזר בו מנבואה שאמר לטובה, ובכן תן סימן לדבריה! אמר לו חנניה; איני נותן אות עד שתתן אותה.

אמר לו ירמיה, אם כן, הרי אני נותן אות, שיתקיים בך, שמע נא חנניה, לא שלחה ה' ואתה הבטחת את העם הזה, על שקר, לכן כה אמר ה' הנני משלחה מעל פני האדמה; השנה אתה מת, כי סרה דברת אל ה', ובשנה הבאה תקבר, ואכן פה היה, חנניה מת בערב ראש השנה, אף לא רצה שיתפרסם אמתת נבואתו של ירמיה, לכן טרם מותו כשהרגיש שקצו קרב, צוה את בניו, שלא להוציא את מטתו אלא לאחר ראש השנה כדי לבטל דברי ירמיהו, וכך התקיימו דברי ירמיה במלואם.

אמר כמדמה לי שאין זה אלא בשביל רבי אליעזר בן הורקנוס. רבן גמליאל עשה חשבון נפש משום שהוא היה הנשיא ועל פיו בסוף החלט הנעשה. עמד רבן גמליאל על רגליו ואמר רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלקות בישראל נח הים

אמא שלום, אשתו של רבי אליעזר היתה אחות של רבן גמליאל, ומאותו המעשה הזה ואילך לא היתה נותנת לבעלה רבי אליעזר לעשות נפילת אפים משום שידעה שאם הוא יעשה נפילת אפילת אפים ויאמר תחנון ויזטער ויבכה בתפלתו, יקרה חלילה לאחיה רבן גמליאל אסון, יום אחד בא עני בפתח והיא הלכה להביא לו לחם, ויש אומרים שהיא חשבה שהיום ראש חודש וטענתה בעבור בין מלא לחסר, ורבי אליעזר באותה שעה נפל על אפיו ועשה נפילת אפים, מיד כששאתו ראתה אותו בכה, הגיבה בצער ואמרה, קום ללזות את אחי רבן גמליאל לדרך האחרונה, ואכן לא עבר זמן קצר ומיד יצא פרוז שהודיע על פטירתו של רבן גמליאל אמר לה, מהיכן ידעת לפני כן שזה יקרה, אמרה לו פה מקובלני מבית אבא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה

• תמים תהיה עם ה' אלקיך •

התורה מצוה אותנו להיות תמים, ואיך אפשר להיות תמים מפרש רש"י, התהלך עמו בתמימות ונצפה לו, ולא תחקר אחר העתידות, אלא כל מה שביא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו. מספר¹⁵ שבא אדם אחד אל שלמה המלך והחכם מכל אדם, ובקשו שילמדנו שיחת עופות, השיב לו שלמה, שלא פדאי לו לדעת, ומשהתעקש למדו שלמה את שיחתם של העופות, והנה בלכתו בשדה שומע האיש שני עופות המודיעים זה לזה שבשבע הפא ימות עדר כבשיו של בעל הבית, חזר האיש במרוצה לביתו ומכר את כל העדר קדם שתבוא הרעה אל ביתו, ואכן פעבר ימים אחדים מתו כל הכבשים אצל הקונה, עברו כמה ימים והנה שומע את העופות האומרים שבועד זמן קצר תהיה שרפה בביתו, מיד מכר את ביתו ונצל לכאורה מן ההפסד הגדול, והנה בשבוע השלישי שמע מהם בשורה רעה מאד, בעוד כמה ימים יאסף איש פלוני אל עמיו, והפונה היתה אליו, שהוא בעצמו ימות, בא האיש בבהלה אל שלמה המלך וספר לו את מה ששמע, השיב לו שלמה הרי אמרתי לך שלא טוב לך לדעת שיחת העופות, אם לא היית שומע את השיחות הקודמות והיית מפסיד את העדר והבית תוך קבלת דין שמים באהבה, והיית שב בתשובה על מעשיך היו אלה כפירה על נפשו, אבל עתה שהאזנת לשיחות והצללת את ממונך מבלי לתקן את נפשו אין לך ברירה אלא לעזב את העולם, יש מקרים שנגזרה חלילה גזרה לא טובה על בני

14. בשיח שרפי קודש עמוד קע"ו הובא סיפור זה, אבל לא על שלמה.

15. ירמיה כ"ח כ"ט, משנת רבי אליעזר ב"ר יוסי הגלילי אות כ'

עיצוב ועימוד: בהירות

b65271000@gmailcom

ניתן להשיג בטל': 053-314-1925

ובמייל: wa052052@gmailcom